

Stichting Geschiedenis Fysiotherapie Fysiotherapie in perspectief, 50 jaar verleden - heden.

SGF Witness Seminars, een bijzondere oral history!

STICHTING GESCHIEDENIS FYSIOTHERAPIE
www.sgfinfo.nl

Tekst: Dr. Anton de Wijer, Huub Vossen PT, MMT,

Inleiding

Een witness seminar is een speciale vorm van "oral history"

Oral history (mondelijke geschiedenis) is een vorm van wetenschappelijk onderzoek naar het verleden door het systematisch verzamelen en vastleggen van individuele herinneringen aan een gebeurtenis of tijdperiode. Het is een methode van onderzoek waardoor vragen over het verleden kunnen worden beantwoord. Op het Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland op Urk is inmiddels ervaring opgebouwd met het ontwikkelen en doen uitvoeren van deze seminars.

Revalidatie/fysische techniek (Bron HISTORY.PHYSIO)

Bij een witness seminar discussiëren verschillende deskundigen/ fysiotherapeuten met elkaar over (hun herinneringen aan) een van te voren vastgesteld onderwerp uit een afgesproken tijdperiode (bijv. de opkomst en neergang in de 20^e eeuw van de fysioteknik i.e.z. in Nederland; de plek van massage therapie in de periode 1965-2015; de verwetenschappelijking in het onderwijs van de fysiotherapeut in de periode 1970-2020; fysiotherapeutische behandeling van patiënten met chronisch pijn in de periode 1970-2020).

Het doel van een witness seminar is vooral om het verleden te kleuren en mede daardoor beter te kunnen begrijpen. De seminars zijn te zien als een vorm van open peer review, waarbij meningen en of visies onmiddellijk in de groep getoetst worden, verworpen of bijgesteld.

Heilgymnastiek als voorloper van de fysiotherapie (Bron HISTORY.PHYSIO)

De witness seminars binnen het vakgebied van de medische geschiedenis ontstonden begin negentiger jaren van de vorige eeuw in Londen bij "The Wellcome Institute for the History of Medicine".

(<https://wellcomecollection.org/works?query=witness+seminars>) Toen werd de

"Wellcome Trust's History of Twentieth Century Medicine Group" opgericht.

Vanaf 1993 worden met regelmaat witness seminars gehouden over een scala van onderwerpen uit de medische geschiedenis. Bij deze seminars worden klinici, wetenschappers, geschiedkundigen en ander geïnteresseerden betrokken. Tot 2020 verschenen in totaal 63 verslagen van seminars in boekvorm. (alle verslagen zijn toegankelijk via het internet. Zoeken naar: "Wellcome Witness Volumes")

(<http://www.histmodbiomed.org/article/wellcome-witnesses-volumes.html>).

Deze Londense seminars waren door hun opzet en uitvoering een tijdrovende en kostbare aangelegenheid. Op voorhand is dit voor de SGF zowel organisatorisch als financieel niet haalbaar. Besloten is om voor een minder ambitieuze en daardoor haalbare benadering te kiezen.

Van heilgymnastiek naar fysiotherapie. (Bron HISTORY.PHYSIO)

De te volgen procedure

Basisprincipes

- Tijdens een seminar wordt getracht (extra) inzicht te krijgen in de fysiotherapeutische geschiedenis door middel van het registreren van herinneringen en de (kritische) bespreking van het historisch beeld betreffende een tijd die de deelnemers hebben meegemaakt.
- Het aantal deelnemers aan een seminar is beperkt (5-9 personen). Hierdoor ontstaat ruimte en tijd om aan de hand van afgesproken onderwerpen herinneringen met elkaar op te halen.
- Het is niet de bedoeling dat de deelnemers een presentatie gaan voorbereiden. Het is wel de bedoeling dat er een uitwisseling van gedachten ontstaat tussen de deelnemers. Daarbij kan het van nut zijn om van te voren aantekeningen te maken die het

geheugen kunnen ondersteunen. Immers het geheugen is niet altijd even betrouwbaar wanneer het gaat om feiten uit het verleden.

- De keuze van de deelnemers aan het seminar wordt door de aangezochte 'deskundige' in samenspraak met de programmacommissie SGF bepaald. De programma commissie is verantwoordelijk voor de keuze van de deskundige. In overleg met deze expert worden ook de onderwerpen uitgekozen die besproken gaan worden en wordt de bijeenkomst inhoudelijk voorbereid. Een goede voorbereiding, inclusief goed geformuleerde vragen, is essentieel voor het slagen van een seminar!
- De discussie staat onder leiding van een voorzitter benoemd door het bestuur SGF. Deze bewaakt de voortgang van het seminar en zorgt dat iedereen aan het woord komt.

Organisatie en uitvoering SGF Seminars:

- Als eerste stap wordt door de programmacommissie SGF bepaald welk onderwerp uit welke tijdsperiode zal worden behandeld.
- De volgende stap is het aanwijzen van een, bij voorkeur, onafhankelijke voorzitter.
- De voorzitter zoekt daarna een "deskundige". Een deskundige die op de hoogte is van het te bespreken onderwerp.
- Samen bepalen zij welke deelnemers/ ervaringsdeskundigen aan tafel worden uitgenodigd.
- In deze fase wordt de onkostenvergoeding voor deze opdracht afgesproken.

- Nadat de vakliteratuur en de relevante notities en rapporten over het te bespreken onderwerp zijn bestudeerd worden door de "deskundige" en de

voorzitter de vragen geformuleerd.

- Ruim voor de vastgestelde datum van het seminar worden de te bespreken onderwerpen rondgestuurd aan de deelnemers. Daarbij wordt hun gevraagd om notities mee te brengen die het geheugen kunnen ondersteunen.
- Tijdens het seminar wordt aan de deelnemers eerst gevraagd om zich voor de camera voor te stellen. (geboortjaar, opleiding, werkzaam leven, etc.).
- Daarna worden de opgegeven onderwerpen besproken waarbij iedereen aan tafel zo veel mogelijk in de discussie wordt betrokken.
- In de weken / maanden na het seminar wordt een schriftelijk verslag van de bijeenkomst gemaakt. Daarbij wordt geen letterlijke weergave van het seminar geschreven, maar een leesbare weergave. Dit verslag zal voor goedkeuring en correctie worden rondgestuurd aan de deelnemers. Pas na hun accordering wordt het verslag vrijgegeven en toegankelijk gemaakt voor geïnteresseerden. Wanneer mogelijk zal ook de audiovisuele registratie geheel of gedeeltelijk toegankelijk worden gemaakt voor geïnteresseerden.
- Tenslotte zullen zowel dit verslag als de audiovisuele registratie van het seminar worden opgeslagen in de archieven van SGF.

Lokatie: Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland, Foksdiep 4, 8321 MK Urk.

Programma dag Seminar

10.00-10.30 uur ontvangst
10.30-12.30 uur eerste sessie

12.30-13.30 uur lunch

13.30-15.30 uur tweede sessie
15.30-16.00 uur nabespreking

Wat kunnen we er van leren?

De bijeenkomsten kunnen bijdragen aan later historisch onderzoek daar diverse bronnen dan zijn geïnventariseerd en het belang voor de kliniek in de bijeenkomsten aan de orde zal komen. Al het materiaal zal worden gearchiveerd en kan bijdragen aan het geven van kennis

en inzicht over waar het vak vandaan komt en waarom bepaalde ontwikkelingen in een bepaalde fase tot stand kwamen. De bijeenkomsten kunnen antwoord geven op veel vragen over bepaalde ontwikkelingen, de context en het perspectief van therapeut.

Artsen op het Trefpunt Medische Geschiedenis in Nederland (TMGN) met het uitwisselen van ervaringen tijdens een Witness seminar.

Referenties

1. Tansey, E M (2006) Witnessing the Witnesses: pitfalls and potentials of the Witness Seminar in twentieth century medicine. In Writing Recent Science: the historiography of contemporary science, technology and medicine, ed. Ron Doel & Thomas Soderqvist, Routledge, pp. 260–78
2. Tansey, E M (2008) The Witness Seminar technique in modern medical history. In Social Determinants of Disease eds. H. Cook, A. Hardy & S. Bhattacharya. Orient Longman, pp279–295.
3. Informatie Trefpunt Medische Geschiedenis Urk.

Bronnen

Informatie Stichting Geschiedenis Fysiotherapie (SGF).

Wim Schoemans, MSc, MA. Fysiotherapeut, filosoof. Secretaris SGF.

Beeldmateriaal

Stichting geschiedenis fysiotherapie (SGF). Trefpunt voor de Medische Geschiedenis in Nederland (TMGN) Foksdiep 8 Urk.

History.physio:

De Stichting Geschiedenis Fysiotherapie (SGF) heeft een ANBI status en is geheel afhankelijk van ondersteuning. U kunt ons steunen als begunstiger (€ 25 p/j) of als mecenas (€ 100 p/j).

Voor info over de **Stichting Geschiedenis Fysiotherapie** verwijzen we u naar de [website van de SGF](#).

